

Vol met wol

Over het boek

Auteur: Mac Barnett

Illustrator: Jon Klassen

Uitgeverij: Ploegsma

Over de makers

Mac Barnett (1982) groeide op in een boerengemeenschap in Californië. Hij is al zijn hele leven lang dol op prentenboeken. Mac kan naar eigen zeggen absoluut niet tekenen, maar een prentenboek dat zonder illustraties te begrijpen is, is volgens hem een slecht prentenboek. Hij werkt dan ook altijd samen met gerenommeerde illustratoren. Van Macs boeken zijn wereldwijd al meer dan 2 miljoen exemplaren verkocht en zijn werk is in meer dan dertig talen vertaald. "Vol met wol" (geïllustreerd door Jon Klassen) heeft twee belangrijke Amerikaanse prijzen gewonnen.

Bron: <https://www.kinderboeken.nl/auteur/mac-barnett/>

Jon Klassen is geboren in Canada in 1981. Hij studeerde Animatie en is illustrator en schrijver van kinderboeken. Zijn boeken zijn vertaald in meer dan twintig talen en worden wereldwijd verkocht. Hij was de eerste auteur die zowel de Amerikaanse Caldecott Medal als de Britse Kate Greenway Medal won voor het boek "This is Not My Hat". Momenteel woont hij met zijn vrouw en twee kinderen in Los Angeles waar hij ook werkt. Het boek "Vol met wol" startte met een prent die Jon Klassen ooit op de Universiteit tekende. Er zat geen verhaal achter deze prent. Het was gewoon een tekening waarop een meisje stond dat met haar hond wandelde. Ze hadden beiden truien aan die bij elkaar pasten. De prent liet Mac Barnett niet los en hij schreef er een verhaal bij zo'n 8 jaar nadat hij de tekening voor het eerst zag. Jon vond het manuscript mooi en maakte daarom de illustraties van dit prachtige prentenboek.

Korte inhoud

Op een koude winterdag vindt Annabel een kistje met gekleurde wol. Ze neemt het mee naar huis en breidt een trui voor zichzelf en voor haar hondje Mars. En nog is de wol niet op! Annabel breidt truien voor alles en iedereen en stilaan verandert het grijze dorpje in een kleurrijk geheel. Dat lokt bezoekers van heinde en ver. Op een dag komt ook de aartshertog die absoluut het kistje met de onuitputtelijke wol in zijn bezit wil krijgen...

1. VOOR HET LEZEN

1.1. Sfeerschepping

MATERIAAL:

-
- een mand of zak met 8 à 10 bollen wol met wikkel eromheen
 - sets breinaalden van verschillende diktes
 - een gebreide trui
 - een breiwerk op twee breinaalden
 - eventueel een proeflapje van 10 bij 10 cm
-

Zet in het midden een mand of zak met daarin 8 à 10 bollen wol (met wikkel), sets breinaalden van verschillende diktes en een gebreide trui. Als je dat kan, ben je aan het breien als de juryleden binnenkomen... Zo zet je meteen de juiste toon.

- Bekijk samen met de juryleden een bol wol en het etiket. De wikkel bevat informatie over de wasvoorschriften, naalddikte, stekenverhouding en hoeveel wol je nodig hebt om een trui te breien (zie de bijlage bij deze inspiratiefiche).
- Tel samen met de juryleden de bollen wol die nodig zijn voor een trui. Je kan eventueel aan de hand van de informatie op het etiket illustreren hoeveel wol je nodig hebt voor een trui. Dat is afhankelijk van de soort wol en de naalden waarmee je breit. Je kan ook vooraf een proeflapje breien met de wol om te illustreren hoeveel wol je nodig hebt voor een trui. Je vindt de informatie op het etiket (zie de bijlage bij deze inspiratiefiche).
- Knoop een gesprek aan met de juryleden en laat volgende zaken zeker aan bod komen:
 - Ken je iemand die graag breit?
 - Wat kan je allemaal breien? (truien, mutsen, sjaals, sokken...)

1.2. Spelletje 'warm en koud'

MATERIAAL:

-
- een bol wol
-

Speel voor het lezen van het boek het spelletje 'warm en koud'. Spreek af met de juryleden dat je een bol wol zal verstoppen. Eén jurylid gaat naar buiten. De bol wol wordt in het lokaal verstoppt. Het jurylid komt terug binnen en mag de bol zoeken. De overige juryleden zeggen 'warm' als het jurylid in de buurt is van de bol wol. Als het jurylid verder weg is, zeggen ze koud. Ga zo door tot het jurylid de bol wol gevonden heeft. Je kan dit spel herhalen na het voorlezen en na de bespreking van het verhaal.

1.3. Bespreking van de kaft

Bekijk samen met de juryleden de cover van het boek. Stel Annabel voor. Zij is een gewoon meisje en zou je klasgenootje of je buurmeisje kunnen zijn. Lees de titel voor en merk op dat het lijkt alsof die gebreid is. Merk ook op dat de letters met elkaar verbonden zijn met wol.

Draai het boek om. Lees de flaptekst voor.

- Wie heeft dit kistje op de cover van het boek gezien?
- Waar staat het kistje? (helemaal onderaan, de wol komt eruit)
- Van wie zou die wol zijn? (je hoeft niet te vertellen dat de wol van Annabel is)
- Wat zou er zo bijzonder zijn aan het kistje en de wol? (laat de juryleden een voorspelling doen)

Lees het verhaal voor.

2. TIJDENS HET LEZEN

MATERIAAL (AFHANKELIJK VAN WAT ER TE VINDEN IS):

-
- een glasplaat met roet (kan je zelf maken met een kaars) of een voorwerp met roet
 - een krijtbord met krijt
 - een flap-over met stift
 - een groot vel papier met stift
-

Het boek is een kleurrijk sprookje met een duidelijke boodschap, namelijk dat het goede van het kwade overwint. Het boek heeft een bepaalde magie over zich. Tracht die magische sfeer weer te geven tijdens het vertellen van het boek. Leg af en toe iets uit, maar bouw ook de spanning op zodat de magie niet verloren gaat.

- Lees de eerste pagina voor. Merk op dat dit een zwart-wittekening is. In de tekst wordt een vergelijking gemaakt met wit als sneeuw en zwart als roet.
 - Wat is roet? (laat je voorwerp met roet zien)
 - Wat is roet uit de schoorsteen? (aanslag van verbrandingsresten in de schoorsteen)
 - Hoe kan je weten dat het koud is? (er ligt sneeuw, de zwart-wittekening voelt koud aan)
- Stop even met lezen bij de zin: “‘Onmogelijk,’ zei meester Norbert, ‘Dat kan niet.’” Laat de juryleden hier opnieuw een prognose maken of het Annabel al dan niet zou lukken.
 - Zou het Annabel lukken om voor iedereen een trui te breien?
- Merk aan het einde van de volgende pagina op dat Annabel wel een heel bijzonder kistje heeft.
- Lees het verhaal rustig door en geef de juryleden de kans om te reageren op de prenten, het kistje dat vol met wol blijft, de koude kleuren en de warmte van de truien die ze breit.
- Leg kort uit wat een aartshertog is. (een man van adel of een keizerlijke prins uit Oostenrijk of Hongarije)
- Op de volgende pagina wil de hertog de wol kopen voor 1 miljoen. Noteer 1 000 000 als volgt op de flap-over, het krijtbord of je grote vel papier: je noteert eerst de 1, dan een nul erbij zodat je 10 hebt, daarna 100, daarna 1 000, 10 000, 100 000 en dan 1 000 000. Laat het getal dus ‘groeien’. Geef zo aan dat dit heel veel geld is. Je kan er een heel groot huis mee kopen of misschien zelfs een klein kasteel.
- Lees de passage waar de hertog dieven naar het huis van Annabel stuurt heel traag voor om spanning op te bouwen. Laat rustpauzes achter elk zinsdeel.
- Laat, nadat de hertog zijn vloek heeft uitgesproken, de prenten voor zich spreken.
- Laat de juryleden opnieuw een prognose maken.
 - Zou Annabel nog gelukkig kunnen zijn?

3. NA HET LEZEN

3.1. Het verhaal

“Vol met wol” is mooi, kleurrijk sprookje waarover je kan filosoferen. Tijdens het voorlezen kan je al heel wat toelichting geven bij moeilijke woorden om ervoor te zorgen dat de juryleden mee zijn met de inhoud van het verhaal. Je peilde reeds naar hun verwachtingen. Kom nu zeker terug op die verwachtingen en bespreek ze.

- Waarom dacht je dat Annabel wel of niet voor de hele klas een trui kon breien?
- Waarom dacht je dat Annabel wel of niet gelukkig kon zijn? Waarom dacht je dat de vloek van de aartshertog wel of niet zou uitkomen?

Haal de passages uit het boek erbij.

Kijk ook naar het magische in het boek. Ontdek samen met de juryleden op welke plekken er voluit gefantaseerd wordt. Wijs de juryleden op kleine details als ze er zelf niet opkomen. Er zijn geen juiste of foute antwoorden op onderstaande vragen. Laat de juryleden zelf nadenken en fantaseren over het verhaal.

- Waarom zouden de truien met elkaar verbonden zijn met draden? Waarom denk je dat Annabel de draden niet doorknipte?

- Waarom zou meneer Boomstra – ook in de winter – geen trui dragen en vaak tot in zijn ondergoed tot aan zijn knieën in de sneeuw staan? (benadruk hier het respect dat Annabel toont voor meneer Boomstra door geen trui maar een muts te breien)
- Annabel breit truien voor dingen die nooit truien droegen. Vind je dat oké of vind je daar maar niks aan? Hier kan je verwijzen naar kunstenaars zoals Christo (zie de bijlage bij deze inspiratiefiche én de creatieve verwerking verderop) en Joana Vasconcelos (zie de bijlage bij deze inspiratiefiche).
- Wat vond je van de pagina waarop duidelijk werd dat er iets begon te veranderen in de stad? Vergelijk die pagina met de eerste tekening, waar het verhaal begint.
- Wat zou er zo bijzonder zijn aan het kistje dat er steeds wol blijft uitkomen? Wat is er zo bijzonder aan het kistje dat er bij de aartshertog geen wol uit het kistje komt?
- Wat zie je gebeuren op de prenten nadat de aartshertog het kistje uit het raam heeft geslingerd? Is het toevallig dat het kistje terug bij Annabel terechtkomt?
- Denk je dat geluk te koop is?

Dit is een boek met een krachtige boodschap: 'Geluk schuilt in de kleine dingen'. Het is tegelijkertijd een ode aan de vindingrijkheid van een klein meisje en haar vermogen om de wereld te veranderen.

3.2. Illustraties

MATERIAAL:

-
- een A5-blad waarmee je twee letters L kunt maken met een breedte van ongeveer 2 cm
-
- **Kleurgebruik:**
Merk op dat het sprookje aan het begin sombere witte, zwarte en donkerbruine tinten heeft. Het decor is kil en ziet er verlaten uit. Naarmate Annabel breit geeft ze kleur aan de mensen, de dieren en de stad. Analyseer met de juryleden de verschillende kleuren die in de wol voor komen. Laat de juryleden eerst hun ogen tot spleetjes knijpen zodat ze een egale, vage kleur zien.
Teken daarna op een A5-blad twee letters L van ongeveer 2 cm dik en knip ze uit. Maak een passe-partout met de 2 L's. Die leg je op een tekening. Je kan de passe-partout groter en kleiner maken door de twee L-helften te verschuiven. Laat de juryleden de verschillende kleuren die in één tekening aan bod komen op die manier ontdekken. Laat de juryleden opmerken dat de duistere omgevingen mooi contrasteren met de kleurrijke breiwerken in zachte tinten. Dat contrast geeft een ingetogen sfeer weer.
 - **Gezichtsuitdrukkingen:**
Merk op dat de gelaatsuitdrukkingen veeleer somber zijn. Alle gezichten zijn bijna op dezelfde manier getekend.
→ Zien de mensen er blij uit? Hoe zie je dat?
→ Waar veranderen de gelaatsuitdrukkingen?
 - **Achtergrond: de achtergrond is overwegend wit.**
→ Waarom zou de illustrator voor een witte achtergrond kiezen?
→ Bij welke passages gebruikt de illustrator een grijze achtergrond?
→ Wat zou de illustrator hiermee willen aantonen?
→ Wat vind je van de achtergrond? (Maak eventueel een vergelijking met andere boeken. Waar is de achtergrond nog wit? ("De lieve krokodil"). Waar is de achtergrond heel kleurrijk? ("Later als ik groot ben")
 - **Gemengde technieken:**
Het tekenen en het maken van collages versterkt elkaar en resulteert in knappe taferelen. De breistructuur geeft het geheel een originele uitstraling.

3.3. Relatie tussen tekst en beeld

- De tekst en illustraties samen zorgen ervoor dat het geheel magisch wordt. Het kleurgebruik geeft perfect de sfeer van het boek weer. Merk de contrasten op (zie: Illustraties – kleurgebruik). De tekst is ritmisch opgebouwd en geeft de kern van het verhaal mee. Je kan zelf heel wat bij het verhaal verzinnen door de tekeningen te laten spreken. Tekst en prenten gaan hand in hand en versterken het geheel.

3.4. Creatieve verwerking

MATERIAAL:

-
- per twee juryleden een breiring of een breiraam
 - zwart-witkopieën uit het boek
-
- een computer of tablet om het filmpje te bekijken over het verhaal en de gebouwen van Christo
 - zelfgemaakte bouwwerken met bouwblokken of kosteloos materiaal
-
- afbeeldingen van gebouwen die architect Christo inpakte via deze link
https://www.google.com/search?q=christo&rlz=1c1gcea_enbe984be984&sxsrf=aliczsahdybsrk26sb2sjuf-z8h1gzwd-xg:1660483211429&source=lnms&tbm=isch&sa=x&ved=2ahukewi1zup_tcb5ahwetkqkhtxedz4q_uoaxoecaigaw&biw=1536&bih=714&dpr=1.25
-
- inpakpapier of toiletpapier
-
- Breien op latjes: Zorg ervoor dat je per twee juryleden zeker een breiring of een breiraam hebt. Op die manier kunnen ze elk om de beurt een rijtje breien. Laat de juryleden een kleine lap breien.
 - Prenten pimpen: Je kan de sombere tekeningen (de eerste tekening, de tekening waar de leerlingen in de klas zitten) laten pimpen door de juryleden. Daarvoor kleven ze restjes kleurrijke wol op de prenten. De prent van de stad kan je afdrukken in zwart-wit.
 - Laat de juryleden met blokken of kosteloos materiaal een dorp bouwen. Laat hen via bovenstaande link de gebouwen zien die de bekende architect Christo ooit liet inpakken. Laat de juryleden net als Annabel en Christo hun bouwwerken inpakken.
 - Het verhaal herbeluisteren en hertvertellen: Er is een Engelstalig, geanimeerd YouTube-filmpje over “Extra Yarn”. Het is jammer genoeg nog niet vertaald naar het Nederlands. Je kan het aanbieden als luisterverhaal (weliswaar in een vreemde taal voor de juryleden) of in videovorm. Er is tijd genoeg om telkens het Engels te vertalen naar (voor te lezen in) het Nederlands. Je vindt het filmpje via volgende link:
https://www.youtube.com/results?search_query=extra+yarn+by+mac+barnett
-

4. VERDER LEZEN

- De dag waarop de draak verdween / Annemarie van Haeringen (Leopold, 2019)
 - Het mooiste boek van alle kleuren / Tom Schamp (Lannoo, 2018)
 - De gouden lijst / Rindert Kromhout en Gerda Dendooven (ill.) (Leopold, 2016)
 - Sneeuwwitje brei een monster / Annemarie van Haeringen (Leopold, 2014)
 - Repelsteeltje / De gebroeders Grimm (diverse uitgaven)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage 1

Bijlage 2

In 2021 nog kreeg de Arc de Triomphe in Parijs een laagje stof van 'Team Christo'.

- https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20210719_92182417
- <https://www.parijsmagazine.nl/team-christo-gaat-in-2020-de-arc-inpakken.html>

Bijlage 3

In Villa Empain kon je, in de expo "Portrait of a lady", het kunstwerk "Lilaea" (2017) van Joana Vasconcelos bewonderen.

